

รายงานผลการถอดบทเรียน
โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓

จัดทำโดย
สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ ๒ จังหวัดราชบุรี
กรมส่งเสริมการเกษตร

คำนำ

โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เป็นงานนโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อให้ ศพก. เป็นศูนย์กลางการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาดแก่เกษตรกร รวมทั้งการให้บริการทางการเกษตร และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในพื้นที่และเป็นกลไกในการบูรณาการหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่

ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ กรมส่งเสริมการเกษตร ได้กำหนดให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ ๒ จังหวัดราชบุรี ดำเนินการถอดบทเรียนศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หรือเครือข่ายในประเด็นหัวข้อ เกษตรปลอดภัย เพื่อเป็นต้นแบบการทำการเกษตรปลอดภัยในระดับเขต สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ ๒ จังหวัดราชบุรี ได้คัดเลือกศูนย์ข้าวชุมชนตำบลท่ามะขาม อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ในการถอดบทเรียน ศพก.ระดับเขต ซึ่งเป็นศูนย์ที่มีความเข้มแข็งและดำเนินงานเกษตรปลอดภัยแบบต่อเนื่อง โดยคณะผู้ถอดบทเรียนได้ลงพื้นที่ดำเนินการถอดบทเรียนในรูปแบบ Focus group และได้จัดทำรายงานผลการถอดบทเรียนศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี ฉบับนี้และหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานการถอดบทเรียนฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องและผู้สนใจในอนาคตต่อไป

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต
สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ ๒ จังหวัดราชบุรี

สารบัญ

	หน้า
ประวัติความเป็นมา	๑
แรงจูงใจในการดำเนินการทำเกษตรปลอดภัย	๔
วิธีการดำเนินงาน (กระบวนการ/ขั้นตอนการดำเนินการทำเกษตรปลอดภัยของเกษตรกรต้นแบบ)	๔
ปัจจัยแห่งความสำเร็จ	๔
ปัญหา อุปสรรค และวิธีการแก้ไข	๔
ประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินกิจกรรม (ต่อตัวเกษตรกร รายได้ หรือคุณภาพชีวิต เป็นต้น)	๕
การขยายผลสู่เกษตรกรอื่นๆ (ถ้ามี)	๕
ภาคผนวก	

ถอดบทเรียนศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ปี ๒๕๖๓

“การผลิตข้าวปลอดภัย”

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

๑. ประวัติความเป็นมา

๑.๑ เกษตรกรต้นแบบ และ ศพก.

นางสมพิศ เหลืองประมวล อายุ ๔๗ ปี ประธานกลุ่มศูนย์ข้าวชุมชนตำบลท่ามะขาม อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ประกอบอาชีพทำนา ประสบปัญหาต้นทุนการผลิตข้าวสูง ประมาณ ๕,๐๐๐ – ๖,๐๐๐ บาท/ไร่ แต่ขายข้าวได้ราคาต่ำ เนื่องจากไม่สามารถตั้งราคาข้าวเองได้ เมื่อเกี่ยวข้าวแล้วต้องไป ส่งโรงสีโดยโรงสีเป็นผู้ประเมินราคาข้าว ซึ่งก็ต้องโดนหักค่าความชื้น สิ่งเจือปน ส่งผลให้ประสบปัญหาขาดทุนและมีหนี้สินสะสมมานานหลายปี จนเมื่อได้เข้ารับการอบรมตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร จากสำนักงานเกษตรอำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ในระยะเวลา ๓ เดือน ใน ๑ ฤดูกาลผลิต โดยในการอบรมได้รับความรู้ด้านการปรับปรุงบำรุงดิน การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การวิเคราะห์แมลง การใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมี ผลการอบรมดังกล่าว ทำให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตได้ ๕๐๐ – ๗๐๐ บาท/ไร่ และมีผลผลิตเพิ่มขึ้นเป็น ๘๐๐ – ๑,๐๐๐ กิโลกรัม/ไร่ แต่ก็ยังไม่สามารถกำหนดราคาเองได้ ต่อมาศูนย์วิจัยข้าวสุพรรณบุรี (ชื่อเดิมขณะนั้นของสถาบันวิทยาศาสตร์ข้าวแห่งชาติ) ส่งเสริมให้เกษตรกรทำเมล็ดพันธุ์ข้าว จึงได้จัดตั้งเป็นศูนย์ข้าวชุมชนตำบลท่ามะขาม ในปี ๒๕๕๕ หลังจากจัดตั้งเป็นศูนย์ข้าวชุมชนแล้ว กลุ่มได้รับการอบรมความรู้เพิ่มเติมด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวจากสำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานเกษตรจังหวัด และศูนย์วิจัยข้าวจังหวัดสุพรรณบุรี สามารถผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวปทุมธานี ๑ จึงมีการรวมกลุ่มของเกษตรกรในหมู่ที่ ๓ และหมู่ที่ ๔ ตำบลท่ามะขาม อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี

ปัจจุบันศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี มีสมาชิก ๒๖ ราย ผลการดำเนินงานทำให้เกษตรกรชาวนาสามารถพึ่งตนเองได้ มีรายได้ที่มั่นคง ไม่ต้องพึ่งพาโรงสี ในเบื้องต้น สมาชิกสามารถลดต้นทุนได้ ๕๐๐-๑,๐๐๐ บาท/ไร่ การผลิตและใช้สารชีวภัณฑ์ ไตรโคโรเดอร์มา และ บิวเวอร์เรีย สารสกัดสะเดา เพื่อลดการใช้สารเคมี ลดการใช้เมล็ดพันธุ์ การใช้เทคโนโลยีปุ๋ยสั่งตัด การเฝ้าติดตามผลเป็นต้น และผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวให้ได้มาตรฐาน และจำหน่ายให้กับสมาชิกและเกษตรกรในชุมชนได้มีเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีมาตรฐานและราคาถูกใช้ในชุมชน โดยดำเนินการขอใบรับรอง GAP SEED จากกรมการข้าวโดยมีสมาชิกทำเมล็ดพันธุ์ ๖ ราย มีผลผลิต ๔๐ ตัน/ฤดู เป็นเมล็ดพันธุ์ข้าวปทุมธานี ๑ นอกจากนี้ยังแก้ไขปัญหาการค้าต่ำด้วยการผลิตข้าวเปลือก (GAP) ที่ตลาดต้องการและแปรรูปเป็นข้าวสารจำหน่ายสร้างมูลค่า เช่น ข้าวหอมปทุม ข้าวหอมมะลิ และข้าวไรซ์เบอร์รี่ ปัจจุบันสามารถข้าวสารส่งให้เขื่อนศรีนครินทร์ทุกเดือน

การบริหารจัดการภายใน ศพท. มีการแบ่งบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงาน ดังนี้

๑. นางสมพิศ เหลืองประมวล	ประธาน
๒. นายสมจิตร รุ่งสว่าง	รองประธาน
๓. นางอัมพร ใจบุญ	รองประธาน
๔. นางสาวนิต น้ำใจดี	เลขานุการ
๕. นางธัญลักษณ์ ศิลาแดง	เหรัญญิก
๖. นายสมศักดิ์ เนียมประยูร	กรรมการ
๗. นายบุญเลิศ ดอกกรัก	กรรมการ
๘. นายนิกร เหลืองประมวล	กรรมการ

การแบ่งบทบาทหน้าที่ตามความเหมาะสม ๔ ด้าน พิจารณาตามทักษะและความสามารถโดยมีการประชุมเดือนละ ๒ ครั้ง วางแผนการดำเนินงานโดยใช้มติที่ประชุม

๑. ด้านการผลิตพันธุ์ข้าวและแปลงพันธุ์
๒. ด้านการจัดการผลผลิตในแปลง
๓. ด้านโรงสี
๔. ด้านการตลาด

บทบาทและหน้าที่ของสมาชิก

๑. สมาชิกมีความรู้และทักษะในการผลิตและขยายชีวภัณฑ์ที่จำเป็น โดยสามารถผลิตขยายและนำไปใช้ได้อย่างถูกวิธี
๒. มีความรู้และทักษะในการสำรวจติดตามสถานการณ์ศัตรูพืชได้
๓. สามารถนำความรู้มาปฏิบัติในการลดต้นทุนการผลิตได้ เช่น การเฝ้าสังเกตตอซัง หรือการใช้พืชปุ๋ยสด เป็นต้น
๔. ร่วมการผลิตข้าวด้วยวิธีการผลิตที่ปลอดภัย
๕. มีการพบปะแลกเปลี่ยนเรียนรู้และทำกิจกรรมระหว่างสมาชิกอย่างสม่ำเสมอ
๖. สามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรรายอื่นๆได้

กฎระเบียบ

๑. การเข้าเป็นสมาชิก ต้องได้รับการรับรองจากสมาชิก ๑ คน ด้วยว่าเป็นบุคคลที่เหมาะสมในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่ม
๒. ใน ๑ เดือน จะมีการประชุม ๒ ครั้ง คือ อังคารที่ ๒ และอังคารที่ ๔ ของเดือน
๓. การประชุม/อบรม/ศึกษาดูงาน นอกสถานที่ตามอำเภอ/จังหวัด สั่งการ สมาชิกต้องหมุนเวียนกันไป หากไม่ว่างหรือติดภารกิจให้จัดหาตัวแทนไป
๔. ในการประชุมแต่ละครั้ง สมาชิกแต่ละคนต้องฝึกพูดในเวทีของกลุ่ม เพื่อเป็นการฝึกการแสดงออก และสามารถถ่ายทอดความรู้ได้

๕. สมาชิกต้องเข้าร่วมทำกิจกรรมของกลุ่ม และปฏิบัติตามคำแนะนำของคณะกรรมการในการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืชที่รุนแรง

การจัดสวัสดิการแก่สมาชิก

- ๑) กรณีสมาชิกและคนในครัวเรือนเจ็บป่วย เข้าโรงพยาบาล จะได้รับเงิน ๕๐๐ บาท
- ๒) กรณีสมาชิกเสียชีวิตจะได้รับเงินช่วยเหลือศพรายละ ๒,๐๐๐ บาท
- ๓) สมาชิกสามารถซื้อพันธุ์ข้าวของกลุ่มในราคาที่ถูกกว่าลูกค้าทั่วไป
- ๔) จัดงานเลี้ยงสังสรรค์พร้อมทั้งมอบรางวัลแก่สมาชิกในเทศกาลปีใหม่ของทุกปี

การบริหารจัดการกลุ่ม

- ๑) การกู้เงินเพื่อลงทุนในการผลิตโดยกลุ่มกู้เงินจากธนาคาร เพื่อให้สมาชิกกู้จากกลุ่ม รายละ ๑๐,๐๐๐ บาท ดอกเบี้ยร้อยละ ๒ เป็นระยะเวลา ๖ เดือน (๑ รอบการผลิต) ส่งต้นพร้อมดอกเบี้ยหลังจากจำหน่ายผลผลิตแล้ว
- ๒) การออมเงินเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่สมาชิกกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินตามความสมัครใจ
- ๓) ธุรกิจโรงสีข้าว ดำเนินการรับจ้างจากสมาชิกและบุคคลภายนอก กลุ่มคิดค่าใช้จ่ายในการสีข้าว กุ้ง กิโลกรัมละ ๒ บาท การสีข้าวขาว กิโลกรัมละ ๓ บาท เพื่อเป็นค่าตอบแทนให้กับผู้สีข้าว กลุ่มเป็นผู้จำหน่ายปลายข้าว รำ และแกลบ เพื่อนำเงินมาซ่อมบำรุงเครื่องจักรอุปกรณ์ของกลุ่ม
- ๔) การผลิตข้าวสารบรรจุถุงจำหน่าย ปีละ ๑๐๐ ตันข้าวเปลือก มีรายได้ปีละประมาณ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท โดยรับซื้อข้าวเปลือกจากสมาชิกที่ผลิตตามคำสั่งจองของลูกค้า
- ๕) การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวจำหน่าย โดยกำหนดให้สมาชิกที่มีทักษะและมีความพร้อมในการผลิตเมล็ดพันธุ์ให้ได้มาตรฐานตามข้อกำหนดเมล็ดพันธุ์และตรวจสอบโดยศูนย์วิจัยข้าวที่ได้รับการรับรองคุณภาพผลิตเมล็ดพันธุ์ ปีละ ๑๐๐ ตัน รายได้ประมาณ ๑,๗๐๐,๐๐๐ บาท (รวมขาย) โดยจำหน่ายราคาสูงกว่าท้องตลาด และอ้างอิงจากกรมการข้าว ในราคากิโลกรัมละ ๑๖-๑๙ บาท
- ๖) การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวจะผลิตตามคำสั่งซื้อเท่านั้นในแต่ละฤดู เพื่อให้มีความเหมาะสมและสมดุลจำหน่ายแก่สมาชิกกลุ่ม ร้านค้าทั่วไป และศูนย์วิจัยข้าวจังหวัดราชบุรี

การพัฒนาข้าวเปลือกสู่มาตรฐานการผลิตพืชปลอดภัย (GAP)

- ๑) ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตตามข้อกำหนดมาตรฐานสินค้า ๑๘ ข้อ เพื่อให้สมาชิกดำเนินการผลิต
- ๒) เพิ่มผลผลิตต่อไร่ ปรับปรุงดิน ปลูกข้าวพันธุ์ที่เหมาะสม ใช้เทคโนโลยีปุ๋ยสั่งตัด วิเคราะห์ดิน สำนวณโรคและแมลงศัตรูพืช ตลอดระยะเวลาจนถึงเก็บเกี่ยวในระยะเวลาที่เหมาะสมและจัดการหลังการเก็บเกี่ยว
- ๓) แก้ไขปัญหาราคาตกต่ำ ผลิตข้าวเปลือก (GAP) ที่ตลาดต้องการและแปรรูปเป็นข้าวสารจำหน่าย สร้างมูลค่าเพิ่ม เช่น ข้าวพุ่มธานี ๑ ข้าวขาวดอกมะลิ ๑๐๕ ข้าวไรซ์เบอร์รี่
- ๔) การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพ โดยการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพุ่มธานี ๑ ได้รับการรับรองมาตรฐานจากกรมการข้าว โดยจำหน่ายให้สมาชิกในชุมชน ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวราชบุรี ร้านค้าทั่วไป เป็นต้น

๕) การสร้างเครือข่าย ขยายตลาด สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรมกลุ่ม เช่น กลุ่มเกษตรกรทำนาตำบลหนองสาหร่าย กลุ่มเกษตรกรทำนาจังหวัดนครปฐม กลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวตำบลนางลือ-ท่าชัย จังหวัดชัยนาท นายชัยพร พรหมพันธุ์ เกษตรกรดีเด่นแห่งชาติจังหวัดสุพรรณบุรี โดยนำความรู้มาพัฒนากลุ่ม ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวราชบุรี อบรมถ่ายทอดความรู้กระบวนการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว (GAP Seed)

๒. แรงจูงใจในการดำเนินการทำเกษตรปลอดภัย

๑. ประสบปัญหาต้นทุนการผลิตข้าวสูง ประมาณ ๕,๐๐๐ - ๖,๐๐๐ บาท/ไร่ แต่ขายข้าวได้ราคาต่ำ เนื่องจากไม่สามารถตั้งราคาข้าวเองได้ เมื่อเกี่ยวข้าวแล้วต้องไป ส่งโรงสีโดยโรงสีเป็นผู้ประเมินราคาข้าว ซึ่งก็จะต้องโดนหักค่าความชื้น สิ่งเจือปน ส่งผลให้ประสบปัญหาขาดทุนและมีหนี้สินสะสมมานานหลายปี

๒. ต้องการให้สมาชิกและเกษตรกรในชุมชนได้มีเมล็ดพันธุ์ข้าว ที่มีมาตรฐานและราคาถูกใช้ในชุมชน

๓. วิธีการดำเนินงาน (กระบวนการ/ขั้นตอนการดำเนินการทำเกษตรปลอดภัยของเกษตรกรต้นแบบ)

กระบวนการผลิตข้าวปลอดภัย

๑. เอาน้ำเข้านา เพื่อหมักฟางนาน ครึ่งเดือน จากนั้นตีนา/ และทำเทือก

๒. หลังจากนั้นนำเมล็ดพันธุ์แช่ข้าว ๑ คืน (โดยผสมไตรโคเดอร์มา) จากนั้นนำไปหว่าน

๓. จากนั้นปล่อยน้ำให้แห้ง และพ่นชีวคอลลอร์ (ยากุมเลน) ภายใน ๒ วันหลังจากหว่าน และปล่อยแห้ง ยาว ภายใน ๑๐ วัน พ่นสารโพรพานิวส์ (ยากุม+ฆ่าหญ้า) พร้อมๆ กับไถนที่มากินเมล็ดข้าว

๔. หลังจากนั้น ๑๕ วัน ปล่อยน้ำเข้านา และใส่ปุ๋ยครั้งที่ ๑ (ปุ๋ยสั่งตัด) ปุ๋ยยูเรีย ๔๖-๐-๐ (๑๐ กิโลกรัม) และสูตร ๐-๐-๖๐ (๗ กิโลกรัม) ๑๘-๔๖-๐ (๗ กิโลกรัม)

๕. ผ่านไป ๔๕ วัน (ระยะตั้งท้อง) ใส่ปุ๋ยครั้งที่ ๒ ๑๖-๒๐-๐ และ ๔๖-๐-๐

๖. ใส่ปุ๋ยครั้งที่ ๓

๔. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

๑. ผู้นำ (เกษตรกรต้นแบบ) มีความรอบรู้ น่าเชื่อถือ ศรัทธา และมีทักษะด้านการบริหารจัดการกลุ่ม

๒. ความร่วมมือ ร่วมใจของสมาชิก ที่มุ่งมั่นตั้งใจภายใต้เป้าหมายเดียวกัน ยึดถือปฏิบัติตามกฎระเบียบ

๓. กลุ่มมีการบริหารจัดการชัดเจนแบ่งบทบาทหน้าที่ มีข้อระเบียบ ประธานมีความสามารถในการบริหารจัดการ การประชุมกลุ่ม การทำกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ การวางแผนการผลิตให้ตรงกับความต้องการของตลาด

๕. ปัญหา อุปสรรค และวิธีการแก้ไข

การประสานงานขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานท้องถิ่นในพื้นที่ ไม่ได้รับการสนับสนุนเท่าที่ควร แก้ไขปัญหาโดยการพยายามเชื่อมโยง สร้างเครือข่าย และสื่อสารปฏิสัมพันธ์กับหน่วยงานท้องถิ่นเพิ่มขึ้น และถึขึ้น

๖. ประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินกิจกรรม (ต่อตัวเกษตรกร รายได้ หรือคุณภาพชีวิต เป็นต้น)

- ๑) ได้รับความรู้การปลูกข้าวอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ จากเจ้าหน้าที่หน่วยงานต่างๆ เช่น เกษตรอำเภอ เกษตรจังหวัด พัฒนาที่ดิน กรมการข้าว เป็นต้น
- ๒) ลดต้นทุนการผลิตจากการใช้ปุ๋ยสั่งตัดตามค่าวิเคราะห์ดิน กันซื้อแม่ปุ๋ยมาผสมใช้เอง และมีการรวมกันซื้อปุ๋ยทำให้ได้ราคาถูก
- ๓) ลดต้นทุนการผลิตจากการใช้สารเคมี เกษตรกรรู้จักโรคและแมลง จากกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร และสามารถใส่สารชีวภัณฑ์การป้องกันและกำจัดโรคและแมลงในนาข้าวได้ เช่น การใช้ไตรโคเดอร์มา บีเวอร์เรียน สารสกัดสะเดา เป็นต้น
- ๔) เกษตรกรสามารถผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวมาตรฐาน GAP SEED ในชุมชนสามารถมีเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพและราคาถูก
- ๕) เกษตรกรผลิตข้าวเปลือกได้รับรองมาตรฐาน GAP สามารถสืบวิโรคได้ในชุมชนและจำหน่ายสร้างรายได้เพิ่มให้กับเกษตรกร โดยมีการทำ MOU กับเขื่อนศรีนครินทร์ จังหวัดกาญจนบุรี โดยมีข้าวพันธุ์ปทุมธานี ๑ ข้าวขาวดอกมะลิ ๑๐๕ ข้าวไรซ์เบอร์รี่

๗. การขยายผลสู่เกษตรกรและการเชื่อมโยงเครือข่ายอื่นๆ (ถ้ามี)

- ๑) การเชื่อมโยงด้านปัจจัยการผลิตซื้อปุ๋ยเคมีจากกลุ่มผู้ใช้น้ำตำบลท่ามะขาม สมาชิกร่วมกันผลิตสารชีวภัณฑ์ต่างๆ ในการป้องกันศัตรูพืช โรค แมลง และฮอร์โมนพืช
- ๒) การเชื่อมโยงเครือข่ายด้านการจำหน่ายข้าวสารกับเขื่อนศรีนครินทร์ อำเภอศรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี รับซื้อปีละประมาณ ๑๒-๑๘ ตัน
- ๓) การเชื่อมโยงเครือข่ายด้านเมล็ดพันธุ์ ขายให้กับร้านค้าในชุมชนและศูนย์วิจัยข้าวราชบุรี หากกลุ่มต้องการเปลี่ยนเมล็ดพันธุ์จะสั่งซื้อจากศูนย์วิจัยข้าวสุพรรณบุรี และศูนย์วิจัยข้าวราชบุรี
- ๔) การเชื่อมโยงเครือข่ายความต้องการน้ำกับกลุ่มผู้ใช้น้ำในการผลิตข้าวเพื่อไม่ให้มีผลกระทบในการผลิตพันธุ์ข้าวและข้าวบริโภคเพื่อให้ได้คุณภาพ
- ๕) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าการเกษตร (ศพก.) อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี เป็นแหล่งศึกษาดูงาน แหล่งเรียนรู้ของคนในชุมชน บุคคลทั่วไป มีหน่วยงานราชการมาให้บริการความรู้ ถ่ายทอดเทคโนโลยีต่างๆ อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร
อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

